ВЕСЕЛКА
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW
A CHILDREN'S MAGAZINE

НАША ПОШТА

Анна Марія Попіль з Чікаґо прислала правильні розгадки загадок, вміщених у жовтневому й листопадовому числах „Веселки”.

Роксоляна Яніщевська з Торонта (Канада) прислала повний список віршів поета Олександра Олеся, вміщених досі у „Веселці”.

Євгенія Кузьмович, учениця 6-ої кляси Української Народної Школи св. Юрія в Ню Йорку, склала 10 дол. на пресовий фонд „Веселки”. Щире спасибі!

Читачка „Веселки” Анна Ґовдяк з Швебіш Галь (Німеччина) пише: Дорога „Веселко!” Прошу Тебе помістити імена всіх дітей, які прийшли мені, моїй сестричці й моїм батькам з допомогою у нашому тяжкому горі. Усім маленьким жертводавцям і пані Р. Яхторович, що зайнялася збіркою й пересилкою грошей, складаємо нашу щиру подяку й бажаємо їм Веселих Свят Різдва Христового й Щасливого Нового Року.

По десять долярів склали: Ляриса й Марко Яхторович, Роксоляна Вітковська, Павло й Юрій Цимбалістий, Ромчик і Юрчик Кашнюк, Андрійка й Жанетка Моцюк, Арета Хрептовська, Ляриса Лапичак, Арета Бартошко, Олесь Рейнарович, Юрій Мельник, Данило Григорчук, Мартуся Сосенко, Марта і Анна, Марія Войтович, По п'ять долярів склали: Христинка Дорожинська, Богдан Іванець, Аретка Харук, Христя Мурська, Андрій Кассараба, Юрко Гарчинський, Іка Дачишин, Марко Демус, Арета і Ляриса Павлинська, Ганнуся Фаріон.

Редакція „Веселки” щиро дякує дітям-читачам, що відгукнулися на заклик прийти з допомогою Ані Ґовдяк, і ставить малих жертводавців за приклад іншим. Одночасно зі смутком згадує маленьку Аретку Бартошко, яка згинула в автомобілевій катастрофі у липні ц. р.

РОЗГАДАЙМО!

РІЗДВЯНА ЗАГАДКА

Влітку і взимку в мене вбрання одне,
Кличуть із лісу діти завжди мене,
Щоб на Різдво до них в гості прийшла,
Цяцьок багато їм всім принесла?

НАРОДНІ ЗАГАДКИ

а) Хто малюнок на вікні за ніч намалював мені?

б) Впаде з неба — не розіб'ється,
Впаде в воду — розпливеться?

в) Без крил, без ніг білі мухи літають — коли це буває?

г) Скатертина біла увесь світ накрила?

ДИВНА РОДИНА

В одної матері чотири дочки, а в кожної дочки не більше не менше як п'ятнадцятеро дітей?

ХРЕСТИКІВКА

На місці хрестиків і рисок вставте такі букви, щоб вийшли назви:

1 Х — — — — — — — ріка в Україні

2 Х — — — — — — — — — — була козацька Січ

3 Х — — — — — — — — — — столиця, в якій стоїть пам'ятник Шевченкові

4 Х — — — — — — — — — країна, сусідня з Англією

5 Х — — — — — — — славний у світі водоспад

6 Х — — — — — — місто в Україні над Чорним морем

7 Х — — — — — — — гори в Україні

Букви на місці хрестиків, читані згори вниз, дадуть назву славного українського дитячого журналу.

МУЗИЧНА ЗАГАДКА

В назві якої ріки є три ноти?

ДЕ ТАКЕ БУВАЄ?

Кругом вода, а з питвом біда.
Хто знає, де це буває?

СПРАВТЕ ПОМИЛКУ

В листопадовому числі в „Географічних загадках” б) пропущено слова. Загадку повторюємо:

Я спереду і я ззаду, а посередині назва малого коня. Разом назва країни. Якої?

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК ЗА ЛИСТОПАД ц. р.: МІСТА УКРАЇНИ: АлУшта, ЧерКаси, ХаРків, ОчАків, КиЇв, ВінНиця, ПолТава. Букви на місці хрестиків дають: **УКРАЇНА. ХТО ЦЕЙ МАЛЯР?** Мороз. **ЗАГАДКИ-ЖАРТИ:** а) Літера „Т”; б) літера „М”; буквою „р”; г) відкинути букву „к”. **МЕТАҐРАМА:** кора-нора. **ЩО ЦЕ?** а) Сніг; б) сніг.

ВЕСЕЛКА THE RAINBOW

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи І. Бриковича

"THE RAINBOW" — "VESELKA"

published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street — Jersey City, N. J., 07303

Subscription $4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
І. Брикович — „Спи, Ісусику ...”

РОЛЯНИК

ПІД РІЗДВО

Йде Різдво у нашу хату —
Дуже вже близенько, діти!
Тож готуймося завзято,
Щоб його як слід зустріти.

Це ж малесеньке Дитятко
Буде гостем в нашій хаті,
І гуртом Йому колядку
Треба буде заспівати.

Тож учімось скільки сили
„Бог предвічний народився",
Щоб не лиш Ісусик милий,
Але й світ ввесь звеселився.

Приберім струнку ялинку,
Вкриймо стіл пахучим сіном
І порадуймо Дитинку,
Що вродилась Божим Сином!

РІЗДВЯНИЙ ПРИВІТ

В різдвяних зорях білий світ,
Вродивсь Ісусик уночі,
Тож від „Веселки" вам привіт,
Веселі читачі!

Ялинки сяють-мерехтять,
Різдвяні пахнуть колачі —
Христос родивсь! Веселих свят,
Веселі читачі!

Вже відійшов Старенький Рік,
Ведуть Нового сівачі,
Несуть вам щастя повний міх,
Веселі читачі.

Мов казка злинула до нас,
Сріблить дерева і кущі,
Тож колядуймо в добрий час,
Веселі читачі!

Ці браві хлопчики, Андрійко й Юра Мончаки з Монтреалю (Канада), передягнені за гуцуликів, з вертепом і звіздою відвідували під час минулорічного Різдва хати українських громадян та вертепною сценкою й колядами прославляли Новонародженого й звеселяли глядачів. Малі колядники заколядували на „Веселку" 78 долярів.

Вертеп змайстрував батько Андрійка й Юри п. Мирон Мончак. Докладніше про цей вертеп прочитайте у „Веселці" ч. 4 за квітень 1964 р., стор. 7.

Спробуйте й Ви, юні читачі, змайструвати такий вертеп.

Усім нашим Співробітникам, Читачам, їхнім Батькам, Опікунам, Учителям, Виховникам, Духовним Отцям, Прихильникам і Жертводавцям

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

бажають Видавництво й Редакція „ВЕСЕЛКИ"

ЯНГОЛИК І ЯЛИНКА

(Ілюстрації Ю. Козака)

Бачите цю невеличку, вкриту снігом хатку за селом, під лісом? Там живе вбога вдова з донечкою Орисею. Орися тепер гарна, здорова дівчинка, але ще недавно була хвора, така хвора, що ніякі ліки їй не допомагали.

Надійшло Різдво.

— Здається, — прошептала Орися до зажуреної матусі, — що мені відразу полегшало б, якби я мала таку ялинку, як у мельникової Мартусі.

— Звідки ж, доню, нам дістати таку ялинку? У нас нема ні таких прикрас, ні солодощів. Годі нам рівнятися з багатим мельником . . .

І сталося так, що ці слова почув за вікном різдвяний янголик. Чимало пих янголиків літає перед Різдвом по світу. Господь посилає їх з раю на землю, щоб придивлялись, як живуть люди.

„Треба допомогти бідній дівчинці!" — подумав янголик і полинув просто до лісу.

На галяві росли три молоді ялинки. Вони також знали, що надходить Різдво. Ялинки мріяли, як то було б чудово, коли б вони стояли в людських домах, обвішані прикрасами й пахучими медяничками. Тільки ж дві ялинки бажали попасти до багатих домів, де їх люди напевно гарно приберуть, а третя думала, що їй було б приємно розвеселити на Різдво хату вбогих людей.

Янголик доторкнувся рожевим пальчиком галузки цієї третьої ялинки.

— Такої, як ти, мені й треба! Я хочу подарувати тебе бідній хворій дівчинці.

— Добре! — зраділа ялинка. — Тільки ж чим мене приберуть убогі люди?

Янголик хвилинку помовчав, мабуть, і він думав про це. Потім звів очі на небо і промовив:

— Небо, небо! У тебе стільки чудових зірок, що й ліку їм нема. А я не маю чим прибрати Орисиної ялинки. Чи не могло б ти подарувати мені кілька зірок?

— Дуже радо! — відповіло небо. — Але я хотіло б побачити цю ялинку, як зона вже буде в хаті.

Янголик приобіцяв, і небо сипнуло на ялинку пригорщу блискучих зірок. Вони замерехтіли на галузках так чудово, що цілий ліс аж зідхнув із дива.

— Уже є зірки, а треба ще горішків! — сказав янголик і постукав пальчиком у стовбур старої липи. — Вивірочко, чи не могла б ти подарувати для хворої дівчинки жменьку горіхів на ялинку?

Вивірка виглянула з дупла.

— Чому не подарувати? Подарую! Ось тобі, хлопчику, ціла торбинка!

„Треба ще шоколядок і медяничків", — подумав янголик, сховав крила під кожушок, надів на голову шапчину і пішов у містечко до крамниці.

— Дайте мені фунт шоколядок і п'ять медових бубликів! — попросив.

— А маєш гроші? — запитав крамар.

— Грошей не маю, але є в мене щось вартісніше за гроші.

І янголик показав крамареві маленьку блискучу зірку, подарунок неба.

— О, за такий „гріш" я можу тобі віддати всю свою крамницю! — вигукнув зраділий кра-

леньку, підтримуючи гіллячки, повели янголик і вивірки ялинку до Орисиної хатки.

Відчинилися двері, і в хату вступила ялинка. Вона сяла блискучими зірками і пахла медяниками, як ні одна ялинка в світі.

— Мамо! Ялинка! — закричала на радощах Орися. — Ах, яка чудова! Такої ялинки нема навіть у мельника!..

Орися схопилася з ліжка і підбігла до ялинки. І сталося чудо: дівчинка нараз відчула себе зовсім здоровою. А коли мама за хвилину відчинила двері до сіней, побачила на порозі кошик, повний ласощів і всякого святкового печива. Радости не було краю.

Орися підійшла до вікна, бо їй дуже хотілося побачити, як виглядає різдвяна ніч. Вона відхилила завіску, і ясне світло з ялинки впало за вікно на сніг. І сповнилася янголикова обіцянка, яку він дав небу. Небо глянуло тисячами мерехтливих зірок у бідну хатину, побачило ялинку, щасливе личко дівчинки і всміхнулося. Воно раділо, що своїми зірками потішило дівчинку в день Різдва. У хаті від цього усміху стало ще веселіше.

Радів і янголик. Потішати людей, розганяти їх смутки — це й було його завдання. Він ішов стежиною, протоптаною в снігу, а за ним нісся радісний голосок Орисі, що співала під ялинкою „Бог предвічний народився".

За „Світом Дитини"
переробив Роляник

мар. Але янголик узяв тільки кошик калачиків, медяників, пампушок і всяких солодощів.

Янголик вернувся на галяву, покликав вивірок, і вони прибрали ялинку горіхами та медяничками. Потім вивірки попідгризали коріння ялинки так, що вона могла вже рухатися, ходити. Помаленьку...

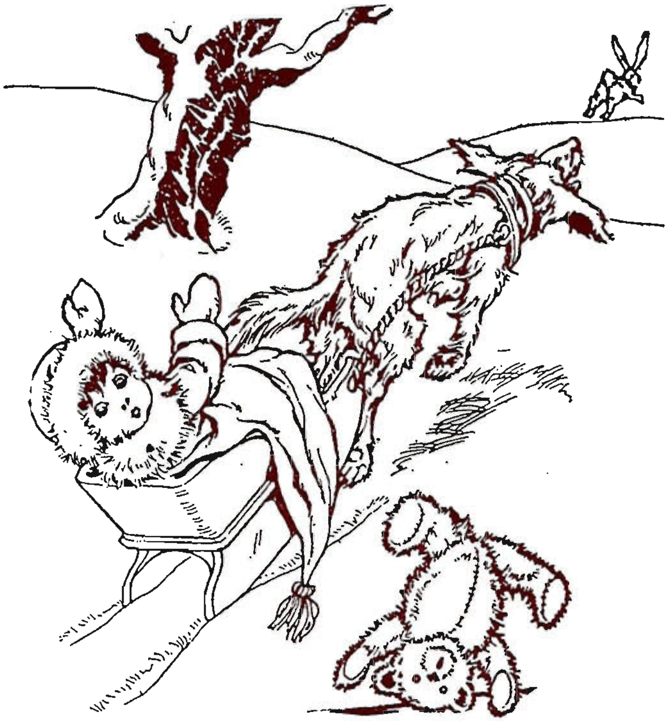
Пояснення-словничок: **Мельник** — власник млина або робітник, що у млині меле збіжжя на муку (miller); **нема ліку** — без ліку, годі почислити; **пригорща** — дві жмені, разом складені (double handful); **мерехтіти** — to shimmer, to gleam; **дупло** — ямка в дереві (hollow); **сіни** — entrance room.

Леонид БАЧИНСЬКИЙ

ПЛЮШЕВИЙ ВЕДМЕДИК

Наталочка одержала плющевого ведмедика від святого Миколая. Ох, який він був гарний! Найкращий з усіх ведмедиків! Мав темну шерстку, чорні очка, і міг рухати ногами.

Наталочка з ним не розставалася. Як лягала спати, клала його коло себе в ліжечко. Показувала подругам, і всі заздрили їй, що має такого гарного, мов живого, ведмедика.

Під Різдво, на самий Свят-Вечір, випав добрий сніжок.

— Піди, Наталочко, — сказала мама, — посанкуйся, до вечері ще далеко. За стіл будемо сідати, як на небі появиться перша зірка.

Наталочка взяла саночки, посадила ведмедика, накрила його ковдеркою і пішла на прогулянку, зразу за хату, на горбок, під ліс. За нею побіг великий пес Сірко.

Дівчинка возить ведмедика, а Сірко бігає коло неї і полохає пташат на дорозі. Певно йому стало жаль Наталочки, що сама тягне саночки з ведмедиком; тулиться до неї, гавкає, наче каже їй:

— Слухай, Наталочко, прив'яжи шнурки від саночок до мого нашийника, а сама сідай! Я повезу тебе й ведмедика аж на горбок.

Таке Наталочці прийшло до голови. Вона подякувала Сіркові, що він такий добрий, сіла в саночки, а ведмедика взяла на руки. Сірко тягне саночки. От, як гарно було! Чудова забава!

Виїхали на горбок. На біду, Сірко побачив на другому горбку зайчика, що вискочив з-під куща. Забув і про Наталочку і про ведмедика, шарпнув саночки і погнався за куцохвостим. Ведмедик упав на сніг, а Наталочка ледве вдержалася на саночках.

Зайчик утікає, а Сірко за ним біжить. Наталочка плаче з жалю за ведмедиком і кричить:

— Сірку, чекай! Я загубила ведмедика.

Та Сіркові ведмедик не в голові, Сірко женеться за зайчиком щосили.

Так заїхали вони до лісу. Зайчик сховався. Сіркові стало соромно, що такий він не мудрий.

Наталочка взяла саночки й пішла додому. Гірко плаче й оповідає мамі свою пригоду. На Сірка нарікає. А він ліг під столом і нічим не журиться.

Татко ходив з Наталочкою шукати загубленого ведмедика, але не знайшов. Мама обіцяла попрохати різдвяного ангелика, щоб подарував Наталочці ще кращого ведмедика. Наталочка з плачем лягла в ліжко і ввесь час думала про ведмедика. Що з ним? Де він?..

***

І бачить Наталочка крізь вікно, що з лісу вийшов старий ведмідь Бурмило з своєю Бурмилихою. Бурмило спирався на палицю, а на носі мав окуляри. Бурмилиха несла кошик. Вони, мабуть, ходили в дубовий лісок по жолуді. Назбирали їх і несли додому на святу вечерю.

— Гей, старенька, що я бачу? — каже Бурмило. — Дивись, он на дорозі ведмедик лежить! Ходім скоріш!

Підійшли. Дивляться. Дійсно, ведмедик, зовсім подібний до них, лише дуже маленький. Старий Бурмило притулив ведмедика до себе, щоб не змерз, і несе до своєї хатинки, внукам подарунок на Різдво.

Біля хатинки внучата-ведмежата сніг від дверей відгорнули. Стежку зробили. Бавляться. Дідуся й бабусю вітають. Вже здалека Бурмило показує внучатам малого плюшевого ведмедика.

На Свят-Вечір засіла за стіл уся ведмежа родина. На головному місці старий Бурмило, коло нього бабуся Бурмилиха, а далі син-ведмідь з дітьми. Мама-ведмедиха дванадцять страв подавала. Там за столом був і плюшевий ведмедик. Сидів на окремому кріселку. Внучата-ведмежата його годували. Всі були раді малому гостеві...

Наталочка крізь сон закричала:

— Мамо, мамочко! Мій ведмедик в гостях у Бурмила в лісі. Ходім відберемо!

— Цить, Наталочко, цить! — заспокоїла мама донечку. — Це тобі приснилося.

Дівчинка знов заснула.

На свята ангелик приніс Наталочці під ялинку іншого ведмедика, але він не був такий гарний, як той від святого Миколая.

З Сірком санкуватися більше Наталочка не ходила.

Пояснення-словничок: Заздрити — завидувати (to envy, to be envious); **полошити** — полохати, лякати (to frighten away), полохати дичину (to rise); **нашийник** — dag collar; **жолудь** — овоч дуба (acorn); **цить!** — будь тихо, заспокойся (be quiet).

РОЛЯНИК *Ілюстрації Ю. КОЗАКА*

ВЕСЕЛКОВИЙ ВЕРТЕПИК

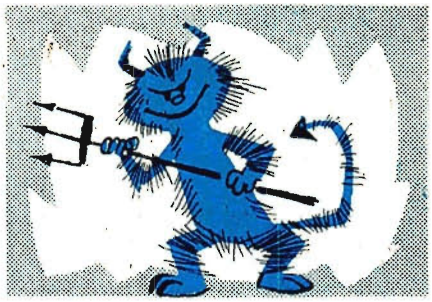
А н г е л.

Із різдвяними дарами
Тут стою я перед вами,
Є у мене повний міх —
Обдарую чемних всіх,
А нечемним пустунам
І понюхати не дам!

В е р т е п н і к о л я д н и к и.

Ось ідуть Різдвяні свята
Із кутею і сінцем,
Кожний хоче привітати
Вас якимсь одним слівцем.

Ч о р т и к.

Я вертепний чорт з ріжками,
З пекла втік від тата-мами,
До чортячої громади
Підмовляю хлопчаків:
Хто до школи йти не радий,
Приставай до нас, чортів!

Ш к о л я р.

Я собі малий школярик,
Маю зошит і букварик,
З нього словечко по слову
Я вивчаю рідну мову.
Я не ледар, не пустун —
В Рідній Школі я першун.

С у м і в к а.

Я сумівка Маруся,
Праці я не боюся,
Я у СУМ'і не дармую:
І співаю і танцюю,
Вчусь усього без біди —
Я сумівка хоч куди!

П л а с т у н-н о в а к.

Я малий пластун-новак,
Клич — „Готуйсь!", лілейка —
знак;
Маю все зайнять доволі
У домівці, дома, в школі,
Я вже склав дванадцять проб,
З новака ще буду „скоб".

Х л о п е ц ь з г а з е т а м и.

По цілісінькому краю
Я газети продаю.
Ось купіть собі „Веселку",
Прочитайте на кріселку —
„Леся", „Гоцу" й образки
Продаю за дрібняки.

Ц и г а н ч у к.

А я циган-циганчук,
Вмію страх багато штук:
Обдурити, підбрехати
Чи задачу відписати,
Лиш боюсь, що накінець
Свисне . . . татів ремінець.

К о з а к.

Я з вертепу козачок,
Крім рушниці та шаблюки,
Маю сотню книжечок,
Всі читаю без принуки.
Ой, так, так! Ой, так, так —
Буду вчений я козак!

А скажіть, чом під Різдво
Діти квокчуть: кво-кво-кво?
Щоб неслися курочки
І учились діточки.

Спи Ісусику

Колядка на два голоси з фортепіяном

Слова: Богдан Данилович

Муз. Осип Залеський

Спи, Ісусику маленький,
Люлі-люлі-люлі,
Божа Матінка колише
І до серця тулить.

Спи, Ісусику-Дитятко,
Баю-баю-баю,
Янголи Тобі із неба
Пісеньку співають.

І на скрипочці заграють
Тілі-тілі-тілі,
Щоб Ісусикові снились
Сни чудові, милі.

Щоб Ісусикові снилась
Наша Україна,
І Дніпро, і степ широкий,
Гори і долини.

Щоб приснилися далекі
І міста, і села,
Що сьогодні почорнілі,
Вбогі, невеселі.

Спить Ісусик наш маленький
В тиху ніч святую,
Божа Матінка колише
І до серця тулить.

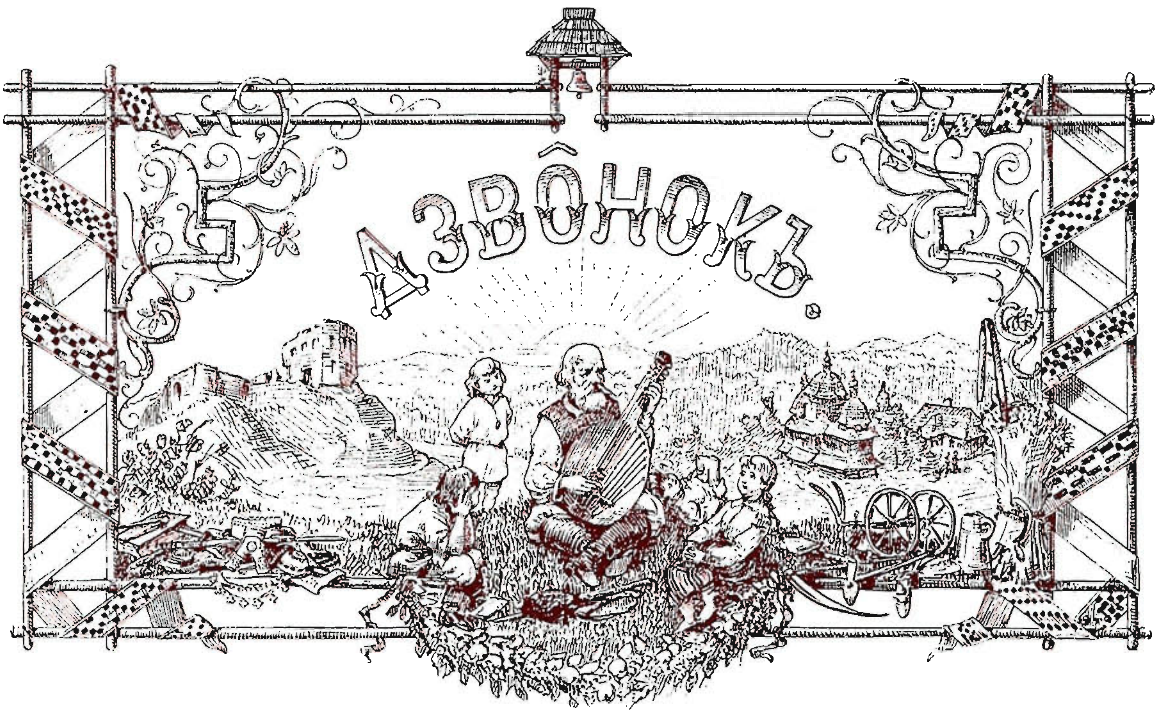
А як збудиться Ісусик,
Піде в Україну,
І надію принесе Він
В кожную родину.

Діточок малих пригорне
До грудей руками:
„Відтепер я в Україні
Буду жити з вами!"

Спи, Ісусику маленький,
Люлі-люлі-люлі,
Божа Матінка колише
І до серця тулить.

Янголи тихенько грають
Тілі-тілі-тілі,
Щоб Ісусикові снились
Сни чудові, милі.

ДЗВОНИВ „ДЗВІНОК" ДІТЯМ

ПИСЬМО ИЛЮСТРОВАНЕ ДЛЯ ДѢТЕЙ И МОЛОДЕЖИ.
Выходить 1. и 15. кождого мѣсяця.

Ч. 1. У Львовѣ 1. (13.) Сѣчня 1890. Р. I.

Напевно всі ви, юні читачі, знаєте напам'ять казочку „Ріпка", читали вже „Лиса Микиту", „Коли ще звірі говорили", казку „Біда навчить", оповідання „Харитя", „Олеся" і багато інших творів для дітей.

Думаємо, що знаєте теж, хто ці казки й оповідання написав. А ось сьогодні скажемо вам ще й про те, коли й де ці казки та оповідання вперше надруковано.

Якраз тепер, у січні, минає 75 років, як у місті Львові, в Західній Україні, появився український журнал для дітей і молоді під назвою „Д з в і н о к". І ось для цього журналу почали писати свої твори українські письменники. Великий наш письменник Іван Франко уже в перших числах „Дзвінка" вмістив свого славного „Лиса Микиту", потім „Пригоди Дон Кіхота", „Ріпку", „Коли ще звірі говорили", „Абу Касимові капці". Славний байкар Леонід Глібів містив у „Дзвінку" свої віршовані загадки та байки, як от „Коник-Стрибунець", „Ягня" і інші, Леся Українка — свої вірші „Мамо, іде вже зима", „Черешеньки", казку „Біда навчить", Михайло Коцюбинський — „Харитю" та інші оповідання, Борис Грінченко — вірші, байки, оповідання, що з них найкраще „Олеся". І багато-багато інших творів наших письменників появилося в „Дзвінку", а потім і окремими книжками. У нашій „Веселці" надруковано вже чимало тих віршів, казок і оповідань, що появилися були в „Дзвінку".

Засновником і першим редактором „Дзвінка" був професор Володимир Шухевич, потім редаґували цей журнал письменниця Константина Малицька, а після неї Катря Гриневичева і інші письменники та педагоги. Останнім редактором був дитячий письменник і учений історик, професор Іван Крип'якевич.

Дзвонив дітям „Дзвінок" 25 років — аж до вибуху першої світової війни в 1914 році.

В Америці, в місті Філядельфії, живе старенька письменниця Олена Цегельська, яка понад 50 років тому почала друкувати у „Дзвінку" свої твори. Вона й тепер ще пише для вас, діти, у нашій „Веселці".

75 років тому почав дзвонити українським дітям „Дзвінок", а 50 років тому він замовк, бо 1914 року Львів і всю Західню Україну зайняли були ворожі московські війська і заборонили друкувати українські журнали та книжки.

Тепер знову наша земля під московсько-большевицькою владою, і тому наш новий дитячий журнал — „Веселка" — появляється не у Львові, а далеко від України, тут, на вільній американській землі.

(Закінчення на стор. 11 внизу)

СЛЬОЗА

Скільки разів візьме кріпкий мороз, стільки разів повіє холодний вітер, навіваючи нову верству снігу, стільки разів більшає біль і терпіння хворої вдови кравчихи. Вона лежить на твердій постелі, накрита сіряком, і лише сумним стогоном нарікає на студений вітер і мороз, що шпарами стін дістаються до її неотопленої хати. Коло неї порається мала її донечка Маруся, що рада б кожної хвилини своїй матінці якунебудь полегшу вчинити. Та що ж вона годна? Заробити не піде, бо й сили в неї ще нема, а просити милостиню, то таки дуже соромиться. А люди, от як люди: кожний собі рад, чужа нужда їм не в гадці.

— Ненечко дорогенька, — лебеділа Маруся, — нині Святий Вечір, а у нас нічого немає, і вам не легшає. Як би то красно й любо було, коли б ми ввечері разом кутю їли. Хто знає, чи другої діждемо. Передучора я плакала, як ви загадали, що треба заставити одіж покійного нашого батенька. Мені жаль тої одежі, але коли ви вже кажете, що навесні можна буде її викупити, то вже хай би і так було! Заробимо й викупимо, аби здоров'я. Дозвольте ж мені, ненько, з нею у місто піти і зробити так, як ви казали. Куплю й ті ліки, що люди радили, і на вечерю дещо, і дровець принесу. То буде гарно, ненечко! Дозвольте, я борзенько вернуся.

— Та студінь надворі!.. простогнала кравчиха.

— Я ваші чоботи взую. Добре, ненечко?

— Як змерзнеш, то вертайся з дороги: то студінь — сніги...

— Не змерзну, золотенька ненько, що мені студінь! Для вас я в огонь піду!

Вже не мучила більше питаннями хворої матінки, тільки зробила, як думала: накрила її, взяла батькову одіж і помандрувала в місто.

От уже таки добре сполудня. Взимі який вам то день? Сюди-туди обернешся, та вже й вечоріє. Маруся поорудувала як слід. Вже й додому вертається. Вона рада б зозулею до неньки полетіти, тільки що крил немає.

— „Поперечними стежками піду, то скоріше вдома буду", — думає собі.

А тут сніг засипав стежки, що й сліду не видно. Проте, їй байдуже. Вона пішла коротшою дорогою.

Сніг йде та йде, а мороз бере дужче, ніж ранком. Бідній Марусі тяжко. Вітер провіває її свитину, а збиточник-сніг сиплеться в чоботи. Щоб ще лише широкий луг перейшла, та вже й буде вдома, коло своєї неньки. Та що ж! Вона втомилась. На її чолі виступив піт і в тій самій хвилині замерз на чорних бровах. Бліде личко посиніло, а ніжки не змогли далі снігу відгортати, затерпли. Вона стоїть на одному місці, і їй здається, що вона все ще йде. Дрижачий голос, що став вириватися з її горла, то був її плач. По личку потекла велика с л ь о з а. Якийсь тепло убраний чоловік перейшов попри неї, та не порятував. Камінне серце в нього було.

— Не відпочивай, бо ніч тебе застане в дорозі! — сказав та й пішов далі — не доміркувався, що діється з Марусею.

Марусині ридання стають щораз тихіші. Студінь, здається їй, меншає. В серці робиться тепло, любо... Вона бачить перед собою неньку і хоче її своїм гарячим серцем нагріти. Ручками обіймає її за шию та й просить: „Ненько моя, нагрійтеся теплом мого серця, то легше вам стане".

Хмарне небо вже оповилося чорним покровом. У селі радість, гомін. Вечірні світла так і сяють на багатих столах. Різдвяний янгол літає від хати до хати з дарунками на крильцях. Сніг іде та й іде, а білі сніжинки танцюють у повітрі. Янго-

---

ДЗВОНИВ „ДЗВІНОК" ДІТЯМ

Як колись українські діти читали „Дзвінок", так тепер і ми читаємо „Веселку", яка розповідає нам про землю наших дідів і батьків — Україну.

У цьому, 1965 році всі ми — і діти і дорослі — з вдячністю згадуємо редакторів „Дзвінка" і всіх тих письменників, що свій талант присвятили українським дітям. І їхні найкращі твори будемо ми й далі друкувати у нашій „Веселці", щоб вшанувати наших письменників, які любили дітей і лишили їм свій найкращий подарунок — чудові вірші, загадки, казки, байки та оповідання.

В. Б.

лові про це байдуже. Його ні вода, ні вогонь не береться. Тому він чимало здивувався, коли несподівано побачив на своїй ніжній ручечці велику білу сніжинку.

— Ти маленька білявиночко! Що ти таке, що відважилася на мою руку сідати? Твої посестри не вчинили б того ніколи.

— Я не звичайна сніжинка — я сльоза.

— Сльоза?! — повторив янгол.

— Я сльоза вбогої дівчинки Марусі, — сказала сніжинка.

— Тої Марусі з синіми очима?

— Так. Ті сині очі зронили мене он там, у полі серед снігу. Мороз заморозив мене, а буйний вітер заніс сюди. Маруся лежить на снігу, замерзає, небога. Рятуй її, янголе! Це ж вечір радости — не смутку, терпіння, смерти!

— Добре, зараз, — відказав янгол.

Він прошептав щось вітрові і полетів собі далі. Слухняний вітер поніс чимскоріше сніжинку до хати багатого господаря, що бачив у полі безпомічну Марусю. Той господар якраз вийшов тоді на подвір'я, щоб звеліти слугам внести житній сніп до хати. Вітер приліпив сніжинку на його лице. Господар увійшов з нею до хати. Почалася вечеря. Стіл був заставлений стравами та напоями.

Сніжинка схопилася і потекла сльозою простісінько в келіх, що в нього наливав собі вина багатий господар. Він випив налите вино, а з ним і Марусину сльозу.

— Недобре це вино! Провчу я того купця, щоб знав, яке вино мені продавати! — сказав та й посумнів чогось.

А його родина п'є те саме вино та й нахвалитися не може.

Нараз устав господар із-за стола і вийшов з хати.

Вже з півгодини минуло, а він ще не вертається.

— Де оце пішов батько? — дивуються діти й мати. Не знають. Аж ось надходить він, та не сам. На руках несе дівчинку, мов мерця якого.

— Це кравчишина Маруся, — каже він до родини, — трохи не замерзла на полі в снігу. Я бачив її, як вертався з міста. Стояло біднятко, а я думав, що відпочиває. При вечері, зараз по тім вині привиділося мені, що вона вмирає. Мені заболіло серце за нею, тим і побіг я на те саме місце, де перше її бачив. Прибігаю, а вона вже й не говорить, тільки стогне, ніби плаче. Нумо, діти, розморожуйте її!

— Занесімо її у другу кімнату через сіни, там холодно, а тут у теплі годі розморозити, — порадила жінка.

На другий день ранком сиділа Маруся коло своєї неньки в огрітій хаті господаря й розповідала, як було в місті.

Зворушений господар заопікувався хворою вдовою, мов своєю матір'ю. До себе враз з донечкою її забрав, хліба й до хліба, всього дав. Хвора кравчиха про все дізналася від господаря. Її очі зайшли сльозами радости й жалю! А Маруся обіймає матір та й щебече, біднятко:

— Ненько дорога! Звідки нам таке добро взялося? Чи не сон це?

— Ні, дитино, це твоє добре серце з'єднало ту людську ласку.

— А мені, ненечко, сон снився, нібито моє серце гаряче-гаряче, таке гаряче, що вас ним я хотіла зогріти.

— Ти зогріла ним мене, любочко моя дорога.

І досі ще ніхто не знає, що це все зробила Марусина сльоза.

Передрук з „Дзвінка" (1898, ч. 2) з скороченням і деякими змінами.

Сіряк і свита — селянська одежа з сукна; **просити милостиню** — жебрати (to beg); **заставити** — віддати річ у застав, як запоруку на позичені гроші (to pawn); **поорудувати** — поладнати справи; **затерпнути** — to grow numb; **покров** — покривало (cover, shroud); **ронити** — опускати вниз (to drop); **келіх** — чара, чаша (bowl, vine cup).

ІСТОРІЯ РІЗДВЯНОЇ ЯЛИНКИ

Ялинка стала такою важливою складовою частиною різдвяних святкувань серед християнських народів, що тепер нема вже майже дому, багатого чи бідного, де не ясніла б вона під час Різдва.

Звичай прибирати ялинку перейшов із старовинного Риму до Німеччини, пізніше до Англії і, поширюючись по світу, замандрував аж на американський континент.

Ще в середні віки в одному монастирі на острові Сицилії розказували таку леґенду про походження різдвяної ялинки:

Того вечора, коли народився Ісус, поспішали до Вифлеєму не тільки люди, але й всякі тварини та рослини. Прийшли до Вифлеєму й різні дерева. Найдовшу дорогу відбула найменша з усіх дерев — ялинка. Вона була така знесилена, що ледве трималася просто, і інші дерева, великі, з широким листям та грубими стовбурами, майже заслоняли бідолашну ялинку.

Змилосердилися зірки над ялинкою і рясно освітили її, а найбільша різдвяна зоря обсипала сліпучим сяйвом вершок ялинки і кінці її галузок. Ісусик, що лежав у яслах, уподобав собі ялинку й поблагословив її своїм усміхом. Всевидющий Бог, що став Дитям, полюбив дітей усього світу й залишив їм знак різдвяної радости — освітлену ялинку.

У звичаях християнського Риму виступає різдвяна ялинка вже в III столітті по народженні Христа. У місті Страсбурґу в 1646 році видано книжку, в якій є згадка про прибрану, хоч не освітлену, різдвяну ялинку. За наступних 50 років звичай прибирати різдвяну ялинку перейшов ріку Райн і поширився скрізь по тодішній Німеччині. Тоді вже люди світили свічечки на ялинці. У Фінляндії відомі були різдвяні ялинки в 1800 році, в Данії — в 1811, у Швеції — в 1817, а в Норвегії — в 1828 році. В Англії перше Різдво з ялинкою влаштовано в палаці королеви Вікторії 1841-го року. Започаткував цей звичай на королівському дворі чоловік королеви Вікторії, принц Альберт. Він привіз цей звичай з Німеччини.

До Америки звичай прибирати різдвяну ялинку привіз молодий німецький хлопець Авґуст Імґред у 1847 році. Він приїхав до свого брата, що вже був одружений і мав двоє дітей. Авґуст хотів справити цим дітям на Різдво приємну несподіванку і прилагодив для них гарно прибрану ялинку.

Та найбільше причинився на американськім континенті до поширення звичаю прибирати різдвяну ялинку німецький священик Шван. 1857-го року, на першому році свого перебування в Америці, він поставив різдвяну ялинку в своїй церкві у Клівленді, Огайо. Люди так спротивилися були ялинці в церкві, що стали обвинувачувати свого пастора в ідолопоклонстві, і хотіли передати справу до суду. Газети також гостро виступили проти різдвяної ялинки.

Шван увесь рік збирав історичні докази, щоб переконати вірних своєї церкви, що різдвяна ялинка — це християнський звичай. Це йому вдалося, і по деякому часі парафіяни не тільки його церкви, але й інших церков, так уподобали собі різдвяну ялинку, що звичай прибирати її поширився по всій країні.

На Україну різдвяна ялинка примандрувала з Західньої Европи через Польщу й Чехо-Словаччину. Вона поширилася початково по містах, а згодом і по селах. Поруч дідуха, сіна під скатертю й соломи на підлозі ялинка стала невідлучною частиною святкування Різдва в Україні.

ПРИВІТ ВАМ, ДІТИ В АВСТРАЛІЇ!

Сьогодні, Данилку, поїдемо в гості до наших українців в далекій Австралії. Уяви, у нас в Канаді й ЗДА тепер зима, а там — літо! І ось наші українці зустрічають там Різдво Христове і Новий Рік без снігу! Але таки зустрічають за давніми нашими звичаями: на Свят-Вечір українські страви — борщ, кутя, узвар, і лунають наші чудові прадавні коляди.

Українці опинилися в Австралії щойно після другої світової війни, і там їх тепер кругло 20 тисяч. Більшість живе по містах південно - східньої Австралії — в Сіднеї, Мельбурні, Аделаїді, Брисбені. У Сіднеї існує Союз Українських Організацій Австралії — СУОА, Союз Українок, Пласт, СУМ і багато інших організацій. Є й місцеве Наукове Товариство імени Шевченка.

Українські діти мають свої суботні школи, читають нашу „Веселку" і рідні дитячі книжки. Виходять в Австралії українські часописи, є й видавництво „Ластівка", яке видає також дитячі книжки. Живуть там і наші дитячі письменники — Дмитро Чуб і Ганна Чорнобицька — їх твори друкуються у „Веселці".

Є в Австралії наші обидві українські Церкви — Католицька і Православна, вже побудовано декілька наших храмів.

Пам'ятаєш, Данилку, оті дописи з Австралії, що були друковані у „Веселці"? Це показує, що наші юні друзі в тій частині світу не тільки пильні читачі „Веселки", але й дописувачі.

Було б добре, якби українські діти в Австралії подали свої адреси до „Веселки", щоб діти з Канади, ЗДА та інших країн могли писати до них листи. Отак познайомилися б, і може згодом одні до одних у гості їздили?

— Так, тату, я думаю, що як стану вже дорослий, то таки відвідаю Австралію і наших братів-українців. І виберуся саме на Різдво, щоб відсвяткувати його бодай раз без снігу — це буде дуже цікаво.

— Добра думка, Данилку, але треба б уже тепер придбати собі в Австралії знайомих дітей — нав'язати листування з ними.

— Дуже радо, тату, аби тільки подали вони свої адреси через „Веселку".

І ось прошу тебе, перешли через „Веселку" привіт українським дітям в Австралії! Від мене і всіх наших дітей в Америці! Хай відгукнуться!

Б. Д.

ДІТИ! ВІДНОВЛЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

ЩО ЧИТАТИ?

„ЧУДЕСНА КНИЖКА..."

У грудневому числі „Веселки" ви читали п'єску Лесі Храпливої „Пригоди Антипка" про те, як небесна друкарня приготовила гарні й цікаві книжки на подарунок українським дітям у Ніч Св. Миколая.

Одною з таких книжок є „Пригоди Ґномика Ромтомтомика", яку написав співредактор „Веселки", поет і письменник Роман Завадович. Це казка-поема про лісового добродушка. Ця казка появляється другим виданням. Перший раз вона вийшла друком у Кракові під час другої світової війни, у 1940 р. Тепер видало її Об'єднання Працівників Дитячої Літератури (ОПДЛ) в переробленому й поширеному вигляді. Фонди на видання книжки пожертвували панство Ярослава й Михайло Шафранюки з Торонта.

Книжка великого формату, друкована кольорами з цілосторінковими ілюстраціями й обкладинкою роботи Едварда Козака (ЕКО). Ціна її 3.00 дол.

Про цю казку писала поетеса Олена Теліга (згинула під час війни у Києві з рук німців) у 1940 р. таке: „Це чудесна книжка, яку радісно привітають діти... Вона написана легким і добрим віршем, має цікаву акцію, погідний гумор. Любов до волі, до товаришів-звірят, милосердя до слабих, любов до науки й Рідного Краю викличуть такі самі почування у дітей".

Прочитайте цю книжку й напишіть нам, як вона вам сподобалася!

В. Б.

ЦІКАВА КНИЖКА ПРО Т. ШЕВЧЕНКА

З нагоди 150-річчя з дня народження Т. Шевченка появилося багато друкованих праць про Поета. Поміж ними на увагу заслуговує книжка д-ра Луки Луцева п. н. „Т. Шевченко, співець української слави й волі". Книжку видали спільно Наукове Т-во ім. Шевченка й „Свобода", що є видавцем „Веселки".

На 182 сторінках автор оповідає про життя Шевченка, пояснює його твори і подає думки інших учених про Поета і його писання. Д-р Л. Луців показує Шевченка, як великого й славного поета, борця за волю, славу та самостійність українського народу. Автор спростовує твердження московсько-большевицьких учених, начебто Шевченко був прихильником Москви і в своїх творах висловлював ті думки, що їх тепер пропаґують московські комуністи.

Книжка прикрашена багатьма ілюстраціями. Кілька з них присвячені пам'ятникам Поетові в ЗДА („Союзівка" й Вашинґтон) та Канаді (Вінніпеґ). Обкладинку виконав Т. Шумилович.

Цю книжку, написану легко й цікаво, з користю можуть прочитати діти старшого віку. Заохочуємо наших читачів придбати собі цю вартісну працю д-ра Луки Луцева.

З дитячого життя

ЛЕКЦІЯ ПРО УКРАЇНУ В ТОРОНТСЬКІЙ ШКОЛІ

Ірина Сітка з Торонта (Канада) прислала такого листа:

Дорога „Веселко!" Я — учениця 4-ої „б" кляси Рідної Школи ім. Юрія Липи в Торонті. Моя вчителька пані Качмарська. В англійській школі я вчуся в 6-ій клясі. У жовтні м. р. я і моя товаришка - українка приготовили лекцію про Україну. Ми принесли до школи українські книжки, „Веселку" і альбом „Любіть Україну". З „Веселки" ми читали гарні оповідання, а з книжки „Меч і книга" В. Барагури читали й пояснювали по-англійськи „Отрокові поводи" й показували образки з України. Ця лекція дуже всім сподобалася. Наш учитель, пан Ферел, похвалив нас і сказав, що наша лекція була найкращою з усіх дотеперішніх. Я дуже вдячна своїй учительці, пані Качмарській, і керівництву Рідної Школи, що нас так добре вчать про Україну. Я вдячна також „Веселці", бо з неї багато користаю. Хочу й далі бути доброю ученицею Рідної Школи і пильною читачкою „Веселки".

ВЕРТЕП НАЙМЕНШИХ ЧИТАЧІВ „ВЕСЕЛКИ"

Бачите цих маленьких янголят, що співають колядку Новонародженому? Це наші передплатники-читачі Ренатка, Ромчик та Зеньо Хабурські і Юрчик Парубчак. Під проводом пані Ірини Хабурської вони відіграли різдвяний вертеп у домі свого сусіда о. С. Хабурського в Скарборо (Канада).

Цей вертепик складався з чотирьох сценок. Перша

— це Різдво. Під ялинкою ясла з сіном, над ними вифлеємська зоря. В ролі Божої Матері виступила маленька Рената, в ролі св. Йосифа — Юрчик Парубчак. Друга сценка — поклін пастушків. Ромчик і Зеньо приносять в дар Ісусикові баранчика, ведмедика й песика. За хвилину пастушки відходять, з'являються янголи. Четверта сценка — поклін Трьох Царів. В кожній сценці дійові особи співають відповідну колядку. Батько читає історію Різдва.

Ісусик дуже тішиться, що діти так гарно прославляють Його під час Різдва.

Хто ще з наших читачів влаштував вертепну сценку? Напишіть і пришліть світлину!

КУТОК РОЗВАГ

ЯКЕ ЧИСЛО?

Оце забава для наших старших читачів — юних математиків. Попросіть товариша, щоб задумав собі якесь число від 1 до 9, а ви це число відгадаєте. Тепер скажіть йому, щоб у думці додав до цього числа 5. Одержану суму хай помножить на 3. Від того, що вийде, хай відійме 7, а від того, що лишиться, хай відійме ще 8. А тепер хай скаже, що лишилося, а ви це число поділіть на 3. Вийде число, що його задумав ваш товариш.

Веселої забави!

МИХАЙЛО МАМОРСЬКИЙ
КАЖУТЬ, ЩО ТЕПЕР ЗИМА...

Ілюстрація П. Холодного

Кажуть, що тепер зима, десь є сніг — у нас нема. На Флориді ми живем, ягідки у січні рвем. Колихає пальми вітер, попід ними квітнуть квіти, ми стрибаєм по траві, нам зима не в голові!

Не потрібні нам санчата, рукавиці, чоботята. Не устромиш носа в сніг, і не зробить ніс „апчіх!" Навіть з нас ніхто не знає, як сніжок той виглядає. А цікаво знать, ще й як — чи м'який, який на смак.

Ми напишемо до Наді, що живе аж у Канаді:

„Люба Надю, добра будь, дуже просим, не забудь: як писатимеш до Ксені, набери сніжку з півжмені, у коверту поклади і пришли до нас сюди!"

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК
ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE
BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ XXVI: В'ЯЗЕНЬ-ВИЗВОЛЬНИК

CHAPTER XXVI: PRISONER-RESCURER

— Я помічник вашого розвідувача Роха, — сказав Богдан. — Він попався козакам, але я передам вам зібрані ним відомості.

"I am an aide to your scout Rokh," said Bohdan. "He was captured by the Kozaks, but I'll give the information that he has been able to gather."

Цілу годину розповідав Богдан видумані історії про велике козацьке військо, що здалека оточує табір князя.

For a whole hour Bohdan was telling tall stories about a large Kozak army, still far away but already surrounding the prince's camp.

— До лиха! — крикнув занепокоєний князь. — Завтра мусимо звідси відступити. Але...

"That's bad!" — explained the prince vesebly disturbed. "Tomorrow we must retreat from here. But...

— Поки виявиться, що ти говориш правду, перебуватимеш під сторожею.

"Until we are certain that you are telling the truth, you will remain under guard."

І Богдан із зв'язаними мотузком руками опинився в окремому пустому наметі.

Thus Bohdan, his hands tied, found himself alone in an empty tent.

Настала ніч. Богдан ліг на в'язку очерету біля самої стіни намету і вдав, що спить.

As the night came, Bohdan laid down on a bundle of reed right by the wall of the tent and pretended that he was asleep.

(Продовження буде)

(To be continued)